

Mapule'i e puke 'i he ngaahi 'apiakó pea mo e ako tokamu'á

Ko e taha 'o e ngaahi me'a mahu'inga taha te tau lava 'o fai ke fakatuai'i 'aki e mafola 'a e kolonavailasi (COVID-19) 'i hotau komiuniti ko 'etau nofo 'i 'api 'i he taimi 'oku 'ikai ke tau ongo'i sai ai, 'o a'u pē ki he taimi 'oku si'isi'i pē ai 'a e ngaahi faka'ilonga puké.

Ko e me'a 'oku fiema'u ke ke 'iló

Kapau 'oku 'ikai ke sai ha tamasi'i/ta'ahine, neongo 'oku si'isi'i pē 'a e ngaahi faka'ilongá, kuo pau ke nau nofo 'i 'api

Kapau 'e puke ha taha ako 'i he lolotonga e taimi akó, kuo pau ke ha'u ha taha 'o 'ave ia mei 'apiako/ako tokamu'a (ECEC) 'i he vave taha 'e ala lavá.

Kapau 'oku ma'u 'e ha fānau ha taha 'o e ngaahi faka'ilonga 'o e kolonavailasi (COVID-19) 'a ia 'oku hā atu 'i laló, neongo 'ene si'isi'í, 'oku totonu ke sivi'i kinautolu pea kuo pau ke nau nofo 'i 'api kae 'oua leva kuo nau ma'u e ola 'o 'enau sivi':

- mofi
- fakamomoko pe tauta'a
- tale
- mamahi e mongá
- nounou e mānavá
- hafu e ihú
- mole e ongo 'o e nanamú pē mole e ifó.

'I ha taimi 'e ni'ihí, 'e lava 'o lau ki ai mo e ngaahi faka'ilonga ko e felāngaaki e uouá, mapuni e ihú, tokakovi, lua mo e fakalele.

Ki ha toe fale'i:

- telefoni ki he laine houa 'e 24 'a e kolonavailasi (COVID-19) 'i he fika 1800 675 398
- telefoni ki ha toketā
- ngāue'aki 'a e me'angāue 'a e Potungāue Mo'ui (Department of Health - DHS) ke te [vakai'i fakaekita pē 'i he 'initaneti](#).

'A'ahi: [Feitu'u 'oku fai ai 'a e sivi](#).

Kuo pau ke nofo 'i 'api 'e fānau kae 'oua kuo nau 'ata'atā mei he ngaahi faka'ilongá, 'o tatau aipē kapau 'oku nekativi 'enau tesi (COVID-19)

Kapau kuo tesi positivi ha taha ki he kolonavailasi (COVID-19) pē kuo fakapapau'i ko e tokotaha feohi vāofi ia kuo pau ke nau nofo mavahe/fakakolonitini kae 'oua leva kuo nau ma'u ha fakangofua mei he DHS.

Ko e longā'ifānau ko ia 'oku nau feohi tu'uma'u mo e ngaahi faka'ilonga koe'uhí ko honau ngaahi mahaki tauhi 'o hangē ko e hay fever, mahaki hela pea 'oku 'ilonga pe 'a e tu'unga 'oku nau 'i aí te nau kei lava pē 'o 'alu ki he ECEC/akó. Ka 'oku totonu ke sivi'i kinautolu ki he COVID-19 'o kapau 'e tupulaki e ngaahi faka'ilongá ia pea kehe mo toe kovi ange ia mei he ngaahi faka'ilonga 'oku nau angamaheni ki aí. 'Oku totonu foki ke fakakaukau'i ke ma'u ha tohi fakamo'oni fakafaito'o mei he toketā fakafāmilí kae toki lava e fānau 'o foki ki he ECEC/akó 'o kapau 'oku kei ta'emamotu pē 'a e ngaahi faka'ilonga honau mahaki tauhi he 'e lava ke nau fehulunaki mo e ngaahi faka'ilonga 'o e COVID-19 'o hangē ko e tale pē hafu e ihú.

Ko e fānau iiki ange (ako tokamu'a 'o a'u ki he kalasi 2) 'a ia 'oku ala tolonga 'iate kinautolu e ngaahi faka'ilonga hangē ko e hafu e ihú pe tale 'e lava ke nau foki ki he ako/ECEC hili ha'anau tesi nekativi ki he COVID-19 neongo 'oku te'eki ke nau 'ata'atā kakato mei he ngaahi faka'ilongá. Te nau fiema'u ha tohi fakamo'oni fakafaito'o mei he'enau toketā fakafāmilí ke fakapapau'i 'oku nau kamata sai pea kuo nau fakaakeake mei he'enau puké.

Ke ma'u ha fakamatala ki he ngaahi vaha'a taimi si'isi'i taha 'oku fiema'u ke nofo ai 'a e fānau akó mo e longā'ifānau 'i 'api 'i ha ngaahi tu'unga kehe, vakai ki he tepile 'a e [DHS 'o e ngaahi me'a 'ikai fakakau ki he ako'angá](#).

'Oku 'IKAI fiema'u 'e he longā'ifānau ha tohi fakamo'oni fakafaito'o kimu'a pea nau foki ki he ako/ECEC

Ko 'ene sai 'pē e longā'ifānau/fānau mei he ngaahi faka'ilonga puké, 'oku 'ikai ha fiema'u ia mei he Potungāue Ako mo Ako Ngaue (Department of Education and Training) pē ko e DHS ke 'i ai ha'anau tohi fakamo'oni fakafaito'o kimu'a pea nau foki ki he ako/ECEC.

Fakamālō atu ki ho'o mou poupu ki hono muimui'i e ngaahi sitepu ko 'ení, ke tau lava kotoa 'o nofo malu.

Ko e fale'i ko 'eni kuo teuteu'i ia 'e he Potungāue Ako mo Ako Ngāué (Department of Education and Training), Tokanga'i Malu Ange 'a Vikatōliá (Safer Care Victoria) pea mo e Potungāue Mo'uí (Department of Health)